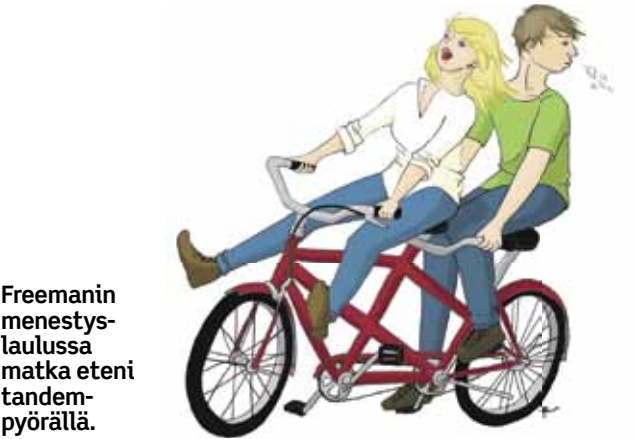


[illegible]

VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

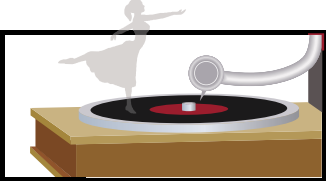


Kaksin aina kaunihimpi

"Ajetaan me tandemilla,
melutaan ja syljeskellään.
Kotikylän tanhuvilla
kysyllään, missä häät pidetään."

Kesäisen vauhdikas Ajetaan tandemilla -kappale merkitsi **Leo Finimanille** (1951-) uran käännekohtaa kesällä 1976. Taiteilijanimien Freeman ottanut poplaulaja pääsi Love Recordsin studioon äänittämään esikoissinglessään, joka oli hänen oma sävellyksensä ja sanoitus lankomies **Heikki Harman** (1947-) eli Hectorin, joka jo tuolloin kuului suomi-rockin eturivien.

Pyöräillen perille



Kotiseudun hiekkietäille kuljetaan laulussa tandempyörällä, joka on kahdelle ajajalle suunniteltu menopeli. Tandemissa on erilliset satulat, polkimet ja tangot kummallekin kuljet-tajalle.

Pyöräily olikin 70-luvulla suosittu liikennemuoto, sillä joka kolmas suomalainen kulki töihin jalan tai pyörällä. Nykyisin pyörään luottaa vain 15 prosenttia väestöstä.

Kultaa ja keikkasuosiota

Freeman kysäytti laulullaan heinäkuussa 1976 listakärkeen, jossa se pölytteli kuukauden ajan. Ajetaan tandemilla päätyi myös miehen syksyllä ilmestyneelle debyyttialbumille Freeman, joka myi kultaa. Levyn oli tuottanut ja sovittanut jo aiemmin mainittu Hector.

”Tandemini” ohella radiossa soivat tiheään albumin kaksi muuta hittiä Kaksi lensi yli käenpesän ja Osuuskauppan Jane. Freeman pääsi teinin ja vähän vanhemmankin yleisön suosioon. Laulajaa haastateltiin nuortenlehtiin ja myös keikkapaikat tulivat hänelle tuituksi.

Artisti vaihtoi alaa

"Olen myynyt nostureita, kaupitellut kaakeleita. Matkustellut mantereita, kunnes mieheni kirkastui."

Kun kovien menestyksen jälkeen keikkatahti hiljeni, Freeman päätti vaihtaa alaa. Merkonomin koulutuksen saanut artisti ei kuitenkaan valinnut kaupallista uraa, vaan ryhtyi toimittajaksi. Hän juonsi Yleisradion musiikki- ja nuortenuhjelmaa ja kirjoitti myös lehtiin.

80-luvulla Freeman ehti myös levyttää Ajetaan tandemilla -laulusta diskohenkisen uusiautaversion.

Varsinaisen paluun musiikin pariin laulaja teki 1990-luvulla aloittaessaan Menneisyyden Vangit -yhtyeessä, jossa vaukutoita lisäksi rokkimimmi **Vicky Rosti**.

Vuonna 2010 Freeman villittiä nuoria Uusi Fantasia -yhtyeen vierailevana solistina Liian myöhään -hitissä.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA



Kuin yö ja päivä

"Päivää, onko pääs kasvanu", tervehti sukulaismies meitä pikkupoikia.

Suomalaiset päivettyvät ja päivittelevät. Illalla syömmee päivällisen, yöllä jorkut meistä päivästävät.

Kun halutaan korostaa asioiden vastakkaisuutta, niillä sanotaan olevan ero kuin yöllä ja päivällä. Pohjolan kesässä ero ei paljoa ole, sillä päivä paistaa kellon ympäri niin pahoille, pyhille kuin riisukasankin.

Ennen sanottiin kuitenkin valittavalla, että päivä se on huomennakin ja ensi viikolla kuusi. Nykyversio voisi kuulua "ja ensi viikolla 24/7?". Tuottavuuden nimissä painetaan hommia pyhät, ellei olta päättälä ajettavalla leikkuurilla julkisivua kiillottamassa.

Vaan painettiin sitä ennenkin hommia, vaikka ei tiedetty Suomen kansainvälisestä kilpailukyvystä mitään. Metsäpiritteli todettiin, että maan povessa on akkaa maata ja helvetissä haukotella.

Yksi päivä on kovin lyhyt aika. "Ei päivässä papiksi päästä", sanottiin Heinolassa. Lemillä päiviä jatkettiin öillä. Lönnrot tunsin sanonnan "päivä jatketaan pärellä, veisuilla väkeltä oluet".

Yön hämäämistä saattaa sattua vahinkoja, jotka huomaa vasta päivänvalossa. Tähän yössä sanonta Vehkalahdelta: "Päivä nauraa pimiän töitä."

Keskikesällä Paavo Haavikon toivottu ei toimi ilman pimeydenverhoja. "Hyvää yöti. Niin. Paljon pimeyttä."

Heinähommia huvin vuoksi

Juhannussyön taikakimpun voi koota vaihteeksi heinistä. Hunajaista tuoksimaketta, purppuranpunaista järvi-ruokoa... Kasvitieteen professori kehottaa tutustumaan heiniin, sillä ne pitävät meidät hengissä.

Niityröpelö. Voiko hellyttävämpää heinää olla? Sen suuret sydämenmuotoiset tähtykylät värisivät heikossa tuulenvireessä.

Harmi vain, että kasvi viihtyy Suomessa ainoastaan Ahvenanmaalla ja lounaisaarisotissa.

Heinin perehtyminen on siis parasta aloittaa kaikkein yleisimmistä lajeista. Puuhassa auttaa tuore tunnistusopas heinille ja saroille. Helsingin yliopiston kasvitieteen professorin **Jouko Rikkisen** kokoama opas on ensimmäinen lajiaan Suomessa.

muutaman puikulakukintoisen heinän.

”Kaikki tällaiset ovat timoteita ihmisille.”

Tarkkaan ottaen professorin kourassa huojuvat nurmi-puntarpää ja näin alkukesästä vielä astetta heiveröisempi nurmitähkiö eli timotei. Jälkimmäisen järeäkkä korsi kutsuu pujottamaan siihen metsämaanoikoita.

Timotein jalostus rehukasviksi alkoi jo 1700-luvulla.

Vihneeseen vihje netistä

Elintärkeää ravintoa

Taivaalta tiputelee vettä, mutta Rikkinen ei ole moksiskaan. Vaihhtelevat kelit kuuluvat kasvituotukkaan työhön.

Rikkinen on valinnut korkeasteiksi Annalan kirkon Helsingissä. Pihapiiriin niityiltä puskees jos jonkinlaista kortta. Ennenkimmäinen professori syöksee koiranheinä kimppeun.

Nimi tulee röyhystä eli kukinmoka, joka on alkuesästä tasunmuotoinen.

Hyvänä rehukasvina tunnetun koiranheinä on kulkeutunut Suomeen ihmisen mukana, kuten monet muutkin heinät.

Korret mokitien laidalla ravatimme pohjautuu heinäkasveihin. Ne maistuvat eläimille ja huojuvat pelloilla jalostettuuina viljoina.

Kasvinosion kertaamisessa on turvauduttava tunnistusoppaaseen.

Rikkinen on tehnyt hyvää työtä, sillä kirjan kuvat ovat tarkkoja ja monipuolisia. Kustakin heinästä on monta kuvaa tunnistamisen helpottamiseksi.

Jos heinäin henkilöllisyys jää yhä mysteeriksi, tunnistusapua voi etsiä verkkopalvelusta www.helsinki.fi/pinkka.

Rikkinen alullepanemassa Pinkassa on yli 40 000 valokuvaa runsaasta 2 000 eliöstä tai eliöryhmästä.

Tiukka pipo narikkaan

"Tunnetkos tämän?" Rikkinen hihkaisee. "Nämä ovat niitä perkeleen poia."

Professori viittaa metsä- ja kasvitieteilijöille pakolliseen

Kiusankappaleet

Joskus heinistä on harmia.
Tuota taimikkoaan varjeleva
metsänomistaja saattaa päästää
silmoille muutamant ärräpään.
Saattika sitten viljelijä, jonka
pellolla mellausta juolavehniä.
Sarat puolestaan ovat tärkeitä kasveja turpeen muodostamises kannalta. Suomessa kasvaa noin 150 heinälajia ja liki 900 saralajia. Ne kaikki lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Timotei, timotei, timotei

Juhannuksen tienoo on oivalista aikaa tunnistaa kukkivia heiniä. Ilman kukintoja homma menee turhan vaikeaksi. Rikkinen poimii käteensä kasvaa joka puolella.

KATJA LAMMINEN
Jouko Rikkinen: Heinät ja sarat Suomen luonnossa.
176 sivua. Otava.

KATJA LAMMINEN
Jouko Rikkinen: Heinät ja sarat
Suomen luonnossa.
176 sivua. Otava.

Juolavehnän kerrannaistähkä on kaksirivinen ja 6-12 senttiä pitkä.



**Tuoksusimake antaa
vastaniitetylle heinälle
vahvan ominaistuoksun.**



Maarianheinä tuoksuu kumariinille. Se viihtyy niityillä, pientareilla ja rannoilla.



Heinien tunnistaminen on tarkkaa puuhaa. Suurentavasta lupista on paljon apua.

KUKA?

Löytänyt yli 20 uutta sienilajia

Kasvitiiteen professori
Jouko Rikkinen työskentelee
biotieteiden laitoksella
Helsingin yliopiston Viikin
kampuksella.

Suomen Biologian Seura
Vanamon puheenjohtaja.

Tutkinut erityisesti jäkäliä, sammalia ja meripihkassa säilyneitä fossiileja.
Monet käynnissä olevat tutkimushankkeet kohdistuvat Kenian Taitavuorten vuoristosademetsien kasvi- ja sieni-

lajistoon.
Löytänyt ja kuvannut yli
20 tieteelle aiemmin
tuntematonta sienilajia –
viimeksi Uudesta-Kaledoniasta
ja Uudesta-Seelannista.
Yli 130 julkaisua (80

englanninkielistä tutkimus-artikkelia sekä toistakymmentä suomenkielistä oppikirjaa, puutarhakirjaa ja lajiopasta).
Innokas luontokuvaaja, harrastaa luontoa, puutarhahoitoa ja kokkailua.

